

तपसिल :-

पद :- मनोसामाजिक परामर्शकर्ता, तह सहायक परामर्शकर्ता खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

पूर्णाङ्क ५०

१. सामान्य ज्ञान तथा समसामयिक विषय वस्तु
 - १.१. सौर्य मण्डल र पृथ्वी सम्बन्धी जानकारी
 - १.२. नेपालको भूगोल- भौगोलिक अवस्था धरातलीय स्वरूप र प्रकृतिक सम्पदा आदि सम्बन्धि सामान्य जानकारी
 - १.३. नेपालको इतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १.४. विश्वको भूगोल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - १.५. नेपालको सामाजिक अवस्था, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, सङ्गित, सामाजिक सम्पदा, र आर्थिक अवस्था, कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, सञ्चार, आदि सम्बन्धि सामान्य जानकारी
 - १.६. राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, खेलकुद, पुस्तक, पुरस्कार, लगायत राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय महत्त्वका गतिविधिहरू लगायत समसामयिक जानकारी ।
 - १.७. सम्बन्धित पालिकाको भौगोलिक, राजनैतिक, सामाजिक जानकारी ।
 - १.८. मनोसामाजिक परामर्श
 - १.९. मनोसामाजिक सवालहरू
 - १.१०. समकालीन सवालहरू
 - १.११. वैदेशिक रोजगारका समसामयिक सवालहरू
 - १.१२. नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था

द्वितीय पत्र

पूर्णाङ्क :- १००

१. मनोसामाजिक परामर्श (१५ अङ्क)
 - १.१. मनोसामाजिक परामर्शकर्ताको अवधारणा, प्रक्रिया, परामर्शका विधि तथा तरिकाहरू, उद्देश्य, चुनौति र महत्त्व
 - १.२. मनोसामाजिक परामर्शकर्तामा हुनु पर्ने आधारभूत पक्षहरू गुण, परामर्श गर्नु पर्ने अवस्था र कारण, परामर्शकर्ताको भूमिका जिम्मेवारी
 - १.३. सामुहिक मनोपरामर्श सेवाको अवधारणा, प्रक्रिया तथा समुहमा मनोपरामर्श सेवा प्रदान गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू
 - १.४. व्यक्तिगत तथा सामुहिक परामर्श सेवा सहजीकरण सम्बन्धि सीप
 - १.५. मानसिक स्वास्थ्यको अवधारणा तथा मानसिक रोगिलाई मनोपरामर्श गर्ने विधि तथा प्रक्रियाहरू
 - १.६. वैदेशिक रोजगार बोर्ड र वैदेशिक रोजगार विभागका काम, कर्तव्य र अधिकारहरू
२. मनोसामाजिक सवालहरू (१५ अङ्क)
 - २.१. तनावको अवधारणा, तनाव वा दबाव सामना गर्ने तरिकाहरू
 - २.२. आरोप तथा लाञ्छनाको अवधारणा, सामना गर्ने सीप, यसमा सहयोग गर्ने मनोपरामर्शका तरिकाहरू
 - २.३. मनोसामाजिक परामर्श दिदा विश्लेषण गर्ने पक्षहरू
 - २.४. व्यक्ति, परिवार र समाजले मनोसामाजिक समस्या आउन नदिनु अपनाउनु पर्ने उपायहरू
३. समकालीन सवालहरू (२० अङ्क)
 - ३.१. समुह सञ्चालन गर्ने व्यक्तिमा हुनु पर्ने सीपहरू
 - ३.२. पारिवारिक विखण्डनबाट जोगिन र बालबालिकाहरूलाई हर्किनको लागि सहज पारिवारिक वातावरण बनाउने विधि तथा तरिकाहरू
 - ३.३. समाजमा भई रहेका घरेलु हिंसा पिडितले पाउने सेवा तथा सहयोग
 - ३.४. आत्महत्याको अवधारणा तथा रोकथाम गर्ने उपाय, आत्महत्याको पूर्वानुमानका विधिहरू, आत्महत्या रोकथाममा मनोसामाजिक परामर्शकर्ताको भूमिका

३.५. अभिलेख व्यवस्थापनका विधिहरू

३.६. सामाजिक समावेशीकरण तथा लैङ्गिक अवधारणा व्यवस्थापन, परिवार व्यवस्थापनका उपायहरू

३.७. कार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयन

३.८. समुह कार्यको अवधारणा र महत्त्व

४. वैदेशीक रोजगारका समसामयिक सवालहरू

(३० अङ्क)

४.१. विदेशमा रहेका सदस्यहरूको मृत्युले निम्त्याएको अघातजन्य घटनाबाट परेको प्रभावलाई स्वीकारी आफ्नो दैनिकीमा फर्कउन सहयोग गर्ने विधि र प्रक्रियाहरू

४.२. परामर्श गरेका व्यक्तिहरूको गोपनीयता सुचिछितताका सवाल तथा उपाय र तरिकाहरू

४.३. सम्बन्ध विस्तारका उपायहरू

४.४. आप्रवासनको अवधारणा, श्रम आप्रवासन क्षेत्रका नवीनतम जानकारीहरू, आप्रवासन र मनोसामाजिक समस्या, श्रम आप्रवासनमा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धि प्रभाव

४.५. वैदेशिक रोजगारको अवधारणा, समस्या, सवाल, सम्भावना, चुनौतिहरू, फाईदा तथा बेफाईदा, वैदेशिक रोजगारीका प्रकृया, चरण र चक्र, वैदेशिक रोजगारीमा जानुका कारण र वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित मौजुदा ऐन, कानूनहरू

४.६. वैदेशिक रोजगारलाई व्यवस्थित बनाउन भएका प्रयासहरू

४.७. वैदेशिक रोजगारीको अवस्था र सरकारले नेपालमा नै रोजगारी सिर्जना गर्ने बातावरण बनाउन गरेका प्रयासहरू

४.८. वैदेशिक रोजगारीका लागि खुला गरेका देशहरूका बारेमा सामान्य जानकारी

४.९. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि काम गर्ने क्रममा कर्मचारी, संस्था र स्थानीय तहहरू विच द्वन्द उत्पन्न भएमा समाधानका उपायहरू

४.१०. वैदेशिक रोजगारीमा महिलाका लागि चुनौति र अवसर

४.११. वैदेशिक रोजगारीले पारेको सामाजिक असर र निवारणका उपायहरू

५. नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था

(२० अङ्क)

५.१. वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था

५.२. तीन तहका सरकारहरू सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको अन्तर सम्बन्ध र अधिकार क्षेत्र

५.३. प्रचलित ऐन कानूनहरू (नेपालको संविधान, वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४, वैदेशिक रोजगार नियमावली, २०६५, श्रम ऐन, २०७४, श्रम नियमावली, २०७५, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, वैदेशिक रोजगार नीति, श्रम आप्रवासन नीति, २०८१)

६. कम्प्युटर सम्बन्धि ज्ञान

(३० अङ्क)

६.१. Word,

६.२. Excel,

६.३. Power Point,

६.४. Email, Internet

६.५. English and Nepali Typing

पद :- उद्यम विकास सहजकर्ता, तह सहायक चौथोको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

पूर्णाङ्क ५०

१. सामान्य ज्ञान तथा समसामयिक विषय वस्तु

- सौर्यण्डल र पृथ्वी सम्बन्धी जानकारी ।
- नेपालको भूगोल -भौगोलिक अवस्था धरातलीय स्वरूप र प्राकृतिक सम्पदा आदी सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- नेपालको ईतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- विश्वको भूगोल सम्बन्धी सामान्य-ज्ञानकारी

- नेपालको सामाजिक अबस्था परम्परा मूल्य र मानविकी जस्ता जाति भाषाभाषी सस्कृती कला साहित्य सगित सामाजिक सम्पदा र आर्थिक अबस्था कृषि उद्योग व्यापार पर्यटन योग्यता निर्धारण सम्बन्धी जानकारी ।
- राजनितिक सामाजिक सास्कृतिक आर्थिक खेलकुद पुरस्कार लगाएतका राष्टीय अन्तराष्टीय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू लगाएत सम्बन्धी जानकारी ।

द्वितीय पत्र

पूर्णाङ्क :- १००

१. उद्यम र उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी अवधारण (२५ अङ्क)

- उद्यम उद्यमशीलता व्यवसाय
- आयआर्जन स्वरोजगारी र व्यवसाय
- सफल उद्यमीका विशेषताहरू
- उद्योगका प्रकार र वर्गीकरण
- लघु उद्यमको महत्व र यसको रोजगारी श्रृजना र जीविकोपार्जन अभिवृद्धिमा भूमिका
- व्यवसाय पहिचान र छनौट
- व्यवसायिक योजना निर्माण
- लघु उद्यम व्यवस्थापन

२. मेडपा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी (२५ अङ्क)

- मेडपाको पृष्ठभूमि र हाल सम्मको उपलब्धी
- मेडपा कार्यक्रम सन्चालन निर्देशिका २०७७
- लघु उद्यम विकास मोडेल MEDPA र यसका विभिन्न चरण तथा पक्षहरू
- लघु उद्यम विकास मोडेल MEDPA को स्थानीय तहमा आन्तरिकरण यसको ओचित्य र सान्दर्भिकता
- औद्योगिक व्यवसाय ऐन २०७६ लघु उद्यम विकास सँग सम्बन्धीत दफाहरू मात्र
- स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ लघु उद्यम विकास सँग सम्बन्धीत दफा मात्र
- सहूलियतपूर्ण कर्जा कार्यविधि २०७५ तेस्रो संसोधन सहित
- GESIMIS सन्चालन र यसको महत्व

३. सेवा सम्बन्धी आवश्यकता अन्य सीपहरू (२५ अङ्क)

- सहजीकरण
- उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन घरधुरी सर्वेक्षण श्रोत नक्साङ्कन र सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखा
- कार्ययोजना निर्माण
- बैठक सन्चालन र माईनुट लेखन
- प्रस्तुतीकरण कला

(Handwritten signatures and marks)

- व्यवसायिक परामर्श
- सन्चार र प्रतिवेदन लेखन

४ . नीति नियम तथा कार्यविधि (२० अङ्क)

गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम निर्देशिका २०७७,

नेपालको संविधान,

स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ ,

कार्यक्रम सम्बन्धी सरकारी नीति ऐन नियमावली मेडपा सन्चालन निर्देशिका कार्यविधि र सामाजीक परिचालक कार्यविधि भादी

५. उद्यम घर (५ अङ्क)

- उद्यम घर स्थापनाको प्रस्तावना तयारि
- उद्यम घरको स्थापनाका लागि आवश्यक प्रक्रिया

१ . कम्प्युटर सम्बन्धी सामान्य जानकारी (३० अङ्क)

- Word
- Excel
- Powerpoint
- E-mail internet
- Database (GESIMIS)

(Handwritten signatures and marks)